

לרתום את הפילנתרופיה כמשאב אסטרטגי לפתרון בעיות / שירה רודרמן

על פניו, עצם המחשבה להיכנס לזירה של סכסוך פוליטי עלולה לגרום לפילנתרופים לחוש אי נוחות. אך בפועל, לפילנתרופיה יש תפקיד חשוב באיתור וביישום של פתרונות למשברים המורכבים והבולטים ביותר של ימינו.

בתצורתה האידיאלית, הפילנתרופיה היא זריזה, מונעת-נתונים ואסטרטגית. היא יכולה להביא רעיונות רעננים לשולחן. פילנתרופיה משפיעה רבות במגוון תחומים שבהם ממשלות נוטות לעיתים להיכשל – משיקום אחרי אסונות טבע, דרך חינוך, מחקר ועוד.

בשונה מהמגזר הציבורי, הפילנתרופיה הפרטית אינה פועלת בתוך מערכת נוקשה ובירוקרטית. אין בה מסמכים חסויים או צווי איסור פרסום; למעשה, פילנתרופים פרטיים וארגונים פילנתרופיים מחויבים לפרסם את טופס 990 של רשות המסים האמריקאית. במקביל, פילנתרופים יודעים גם מתי נכון לפעול בדיסקרטיות.

במילים פשוטות, פילנתרופים פרטיים יכולים למצוא פתרונות בדרכים שמוסדות ציבוריים אינם מסוגלים להן. על פי מטא-מחקר שפורסם על ידי הוצאת קיימברידג', ובחן 71 מקרים שבהם אותה שירות בסיסי ניתן הן על ידי מוסד ציבורי והן על ידי גוף פרטי – הביצועים של העמותות הפרטיות היו טובים יותר ב-56 מתוך 71 מהמקרים. לכן, אין זה מפתיע שבקרב הציבור הרחב, האמון בפילנתרופיה ממשיך להיות גבוה מהאמון בממשלות, כפי שעולה ממחקר שנערך במאי 2022 על ידי Edelman Data & Independent Sector ו-Intelligence.

זו בדיוק הסיבה שבגינה כדאי לממשלות ולגופים נוספים להזמין פילנתרופים פרטיים וקרנות פילנתרופיות להשתתף בתהליך פתרון הבעיות.

אנחנו, בקרן משפחת רודרמן, מצויים בדיוק בצומת שבו ניתן לראות כיצד שיתופי פעולה כאלה יכולים להצליח: אנחנו קרן פילנתרופית אמריקאית שפועלת בנושאים בעלי חשיבות גלובלית, אך מטפלת בהם גם ברמה הלאומית והקהילתית – בישראל ובארצות הברית.

במהלך שנות עבודתנו, חוונו את המודל הזה מתמשש בישראל. הדבר נובע בין היתר מהעובדה שהקהילות היהודיות ברחבי העולם מורגלות בהתארגנות עצמאית – בין אם קהילתית ובין אם כלכלית – כדי לתת מענה לצרכים הדחופים ביותר שלהן. במובן הזה, הקהילה היהודית הגלובלית, כפי שאנחנו מכירים אותה היום, לא הייתה יכולה להתקיים ללא פילנתרופיה. וגם עוד לפני הקמת מדינת ישראל, הפילנתרופיה היהודית-אמריקאית סייעה להקים את מוסדות המדינה.

הדינמיקה הזו הופכת את ישראל למקרה בוחן ייחודי בשדה שיתופי הפעולה בין ממשלות לפילנתרופיה. למעשה, ניתן לטעון ששיתופי הפעולה האלה רלוונטיים כיום יותר מאי פעם, נוכח האירועים הפוליטיים והחברתיים המתרחשים בישראל.

ככל שקרנות פילנתרופיות ויהודיות מתמודדות עם הרגישות והמורכבות שבאירועים אלה, מוטלת עליהן האחריות להביא לשיח קול חיובי ולהעביר מסרים של אחדות. דווקא ברגעים קשים, אין זו העת לסגת – אלא להגביר את תחושת המחויבות. הפילנתרופיה היהודית צריכה לשוב ולהבהיר את מחויבותה לישראל, ולהדגיש שהיא לא מתרחקת ברגעי סערה.

ובמקביל, זהו זמן שבו ראוי לנהוג בזהירות ובאחריות. חשוב לבדוק לעומק את העובדות, להבין את המציאות במלואה – עוד לפני שמחליטים על דרך פעולה מסוימת.

רגשות אלה באו לידי ביטוי בכנס השנתי של רשת הפילנתרופים היהודיים (Jewish Funders Network) שנערך במרץ, ושאותו היה לי הכבוד לכהן כיושבת-ראש משותפת. פילנתרופים שהשתתפו באירוע חלקו תובנות, הציגו מודלים מוצלחים ושיתפו פעולה בניסיון להתמודד עם האתגרים העומדים בפני הקהילה היהודית הגלובלית. לעיתים, הסוגיות הפוליטיות הרגישות עלולות להיראות כקשות מדי לפתרון – אבל שיח משותף מעניק כוח. הוא מלהיב, מניע לפעולה.

הגישה של הפילנתרופיה היהודית לרגעי משבר, בשילוב שיתוף הפעולה המתהווה בין ממשלת ישראל למגזר הפילנתרופי, יכולה להציע נקודת מבט רעננה גם לאמריקאים – כשמדובר בהתמודדות עם משברים וסוגיות שנויות במחלוקת משלהם.

הפילנתרופיה מוכנה וערוכה להיות משאב אסטרטגי עבור ממשלות בשעת משבר. רק נדרש שיזמינו אותנו לשולחן.

תרגום למאמר ששירה כתבה על פילנתרופיה למגזין eJewish Philanthropy:

<https://ejewishphilanthropy.com/leveraging-philanthropy-as-a-strategic-resource-for-problem-solving>